

O takový svobodě, jaká je v blázinci, se nezdálo ani socialistům, říká Švejk o svém pobytu v blázinci, kam byl po výroku soudních lékařů o naprostém kreténismu umístěn. Honza Žamboch má píseň, jejíž titul jsem si bez jeho souhlasu vypůjčil jako titulek článku. Text písně naprosto přesně vyjadřuje i mé pocity o svobodě v životě i o svobodě umělecké tvorby. Položme si otázku - jsou nějaké hranice svobody uměleckého projevu v systému znovu nastoleného kapitalismu, který přes všechny výhrady nemohu nazvat jinak než demokracií? V putinovském Rusku probíhal proces se třemi dívkami. V průběhu soudního řízení byly s pouty na rukou za neprůstřelným sklem, tak jak jsem to viděl při procesu s Adolfem Eichmanem. Nechci hodnotit píseň, kterou ty dívky v kostele spustily, a souhlasím s tím, že rušit kohokoli v kostele, ať je jakékoli víry, je neslušnost. V civilizované zemi by stačila pokuta, v zemi blízko pólu, kde obyvatelé přezdívali Putinovi „cholodilnik“ (chladnička), je možné cokoli. V zemi, kde vládne demokracie, vznikají strany legalizující krádež duševního vlastnictví s tvrzením, že duševní vlastnictví je přežitek, a chce se dodat, že zcela jistě buržoazní. V zemi, kde vládne demokracie, může skupina umělců vykonat v galerii na protest velkou tělesnou potřebu, jako způsob vyjádření nesouhlasu s ředitelem galerie, dočasně využitě jako toaleta. V zemi, kde vládne demokracie, lze do písňového textu nasypat řadu výrazů z oblasti sexuální komunikace a ze skupiny slov, užívaných lidmi, trpícími koproralismem, neboli nutkavým užíváním vulgarit na veřejnosti. Není se co divit, lidstvo zhrublo a slovník z filmů Lynche nebo Tarantina se stává běžným výrazem, zrcadlícím společnost, v níž filmová díla vznikají. Jak dlouho trvalo, než v bigotní Velké Británii či v USA povolili publikaci knihy Milenec lady Chatterleyové? Mravnostní cenzura byla na obou stranách železné opony, jen na té naší k ní přibyla i cenzura politická, počínaje střiháním dlouhých vlasů, zákazů vystoupení a publikace a ukládání filmů a jiných nosičů do pomyslných trezorů. Příliš rychle jsme si zvykli na svobodu umělecké tvorby a nějak dost dobře nevnímáme, že ve velké části světa tomu tak není. Hořící kniha, která se otře jen náznakem o cosi posvátného, karikatura v novinách či jakýkoli projev přičící se tomu, co je prohlášeno za nedotknutelné, vyvolává vraždy a terorismus. Mělo by nás to přesvědčit, že demokracie a svoboda projevu jsou vzácné a křehké nádoby. Otázkou je, zda bezesporu existující svoboda umělecké tvorby je u nás přesto něčím omezena či něčím omezena být má? Faktorem, který do jisté míry brání veřejné produkci, zejména v rozhlase či v televizi, jsou peníze. Převážná část médií u nás se řídí měšcem sledovanosti, což především u veřejnoprávních médií je v rozporu s jejich posláním. Zde lze namítnout, že jakýkoli projev, včetně uměleckého, může být šířen po internetu. Jistě, je tomu tak, ale vytvoření tzv. celebrity se neobejde bez televize, rozhlasu a bulvárních novin a časopisů, podle hesla mé nebožky babičky „co je v novinách, to je pravda“. Druhým faktorem, často diskutovaným, jsou hranice dané morálkou a především obranou demokracie proti diktatuře. Náš stát nemá druhý dodatek ústavy, jako je tomu v USA, ale i přesto by podle mého soudu měla být hranice, za kterou nelze jít. S touto hranicí se dost často potýkají soudy, které většinou rozhodnou nikoli aktuálně, ale se zpožděním. Jiná cesta ale není, protože úředně zakotvená předběžná cenzura byla paradoxně zrušená v roce 1968 a v této podobě nebyla nikdy obnovena. Cenzura v oficiální podobě existovala i v tak demokratické zemi, jakou byla Československá republika před II. světovou válkou. Karel Čapek v článku Případ s cenzurou z roku 1931 napsal: „jako cenzor bych byl odsouzen číst potíštěný papír, který z devíti desetin za čtení nestojí.“ Dále Čapek říká: „Je těžko hájit veřejného zájmu, není-li si veřejnost jista, co její zájem opravdu jest. Je nevděčno potlačovat zlé, dělá-li se ve veřejném životě tak nepřesně rozdíl mezi dobrým a zlým, nedovede-li se rozeznávat mezi ctí a nectí, mezi pravdou a pomluvou mezi bojem a zákeřnictvím, nemá-li společnost nos pro to co je nízké, neslušné, zlovolné a korumpované,

Svobodě

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Středa, 17 Říjen 2012 17:32

---

vládne-li beznadějný zmatek v rozlišování hodnoty a nehodnoty lidí, zásad a skutků.“ Svoboda je nádherná a není nad ni nic ve světě krásnějšího. Záleží jen na každém, jak s tou „courou“, jak ji nazval v písni Honza Žamboch, dokážeme žít.